

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Regele în Budapesta.

Sibiu, 9 Septembrie n.

Luni la orele cinci seara a sosit Maiestatea Sa, Împăratul și Regele nostru la Budapesta, unde rămâne acum vreme mai lungă, petrecând timpul, când în Budapesta, când în Gödöllő, dupăcum îi vor permite afacerile oficiale.

Primirea pe care i-a făcut-o populațiunea capitalei la gara din Budapesta și pe strazile percorse dela gară până la palatul din Buda, a fost impunătoare. A fost o primire vrednică de toată lauda și asemănătoare multor primiri din trecut, pe cari le-au făcut compatrioții nostri maghiari din capitala țării celui mai bun și mai înțelept dintre domnitori, Maiestății Sale Regelui nostru.

Am zis, asemănătoare multor primiri, iar nu tuturor primirilor, pentru că faptul e, că nu totdeauna a fost bine primit Maiestatea Sa în Budapesta. Au fost și casuri, când rece, foarte rece a fost primirea ce i-s-a făcut, ca să nu folosim termen și mai aspru, care încă ar fi la loc.

Primirea călduroasă de astădată își are însă motivul său, precum sigur motivate vor fi fost și primirile mai puțin călduroase din trecutul nu prea îndepărtat, când raporturile între Coroană și „națiune” erau cam încordate. Astăzi însă nu mai sunt. De când Coroana a ajuns la înțelegere cu coaliția, și aceasta a pus mâna pe putere, Coroana și națiunea sunt una în dorințe, în sentimente, în voință. Așa ne spun cel puțin ziarile maghiare, și probabil, că așa va și fi. Maiestatea Sa a venit deci la Budapesta, pentru că să se bucure de bucuria „națiunii”, care e fericită, că înțelegerea e iarăși perfectă între ea și Maiestatea Sa Regele nostru.

Așa ar trebui să fie. De fapt însă nu e așa. Se spune, că Ma-

iestatea Sa a venit la Budapesta, nu atras de dorul inimei sale, ci îndemnat de datorințele sale de domnitor. Peste puține zile se vor întruni adevăratele delegațiuni în Budapesta în sesiune ordinară, și Maiestatea Sa trebuie să fie de față, pentru a le primi și a le rosti cuvântul de tron. Mai sunt apoi la ușă și manevrele cele mari de toamnă, la cari Maiestatea Sa negreșit vrea să iee parte, și cari anul acesta se țin în Ungaria, în jurul Vespriului, deci din Budapesta, capitala Ungariei, se cuvine să meargă la ele. Dar este un lucru și mai mare, pe care Maiestatea Sa vrea să-l isprăvească în capitala iubitelui său regat Ungaria. E ultimul punct din pactul legat cu coaliția, care trebuie rezolvat: *reforma electorală*. În chestia aceasta, așa se spune, că nu e rostit încă cuvântul din urmă. Deciderea se va face deci acum, în zilele apropiate, pe cari Maiestatea Sa le petrece în palatul regal din Buda.

Nu mai încapă nici o îndoială, că să fac încercări, se pun stăruințe, pentru a fi înduplecat Maiestatea Sa să se învoiască, — în schimbul altor concesii ce i-se vor face din partea coaliției în chestiile militare, — ca legea electorală să nu fie făcută așa, cum a promis-o Maiestatea Sa popoarelor sale credincioase din Ungaria. Votul universal să fie numai o parodie a adevăratului sufragiu universal, și peste tot, reforma electorală să fie făcută așa, ca să nu se vadă nici o reformă, nici o schimbare, să rămână lucrurile cum sunt, conducerea țării să rămână depusă și pe mai departe în mâinile celor ce astăzi o stăpânesc și o conduc.

Va succeda, ori nu va succeda planul? Va putea fi dus până la sfârșit acest joc frivol cu cuvântul domnesc, care sfânt are să fie și cu sfîntenie trebuie ținut din partea tuturor?

Asta e întrebarea, pe care și-au

pus-o sigur zecile de mii de cetățeni din capitala țării, cari au primit Luni sara cu ovațiuni și cu sgomotoase aclamări pe Maiestatea Sa între zidurile capitalei noastre, și asta e întrebarea care stăpânește și pe celelalte milioane de desmoșteniți în cele politice din țara întreagă. E *temerea* de o parte, că intrigile bine țesute, cabalele, își vor ajunge scopul, iar de altă parte *speranța*, că cel ce a dat atâtea probe de statornicie, de firmitate, de corectitate, va sta și de astădată ca o stâncă de granit în fața asalturilor și ademenirilor de tot soiul ce i se vor aduce, și va rămânea neînduplecat pe lângă cuvântul dat, cuvânt sfânt domnesc, ca în viitor de dreptul electoral să fie făcuți părtași toți cetățenii, fără deosebire de lege, limbă ori avere, pe baza *votului universal, egal și secret, fără răstrângerii*. E rezervat viitorului celui mai apropiat de a ne arăta, dacă *temerea* ori *speranța* a avut îndreptățire mai mare a se sălășlui în inimile milioaneilor de cetățeni, îngrijorați de soarta și viitorul lor, de soarta și viitorul patriei și de binele tronului.

Tălcuirea „fericirilor”.

V. Fericiti sunt cei cu inimă curată...

O zicătoare veche și înțeleaptă sună așa, că inima ta se umple de aceea și cu aceea în ce trăiești. Pune-te se stai câteva ceasuri între mirosuri plăcute și vei vedea, că fără voie se va umplea corpul tău de miros aromatic. Remâneți vreme mai lungă în o farmacie, ori în vreun deposit de terpenină, și veți avea un miros de medicamente, ori de terpenină. Ceice au de lucru prin grajduri, primesc miros de grajd, și ceice umblă prin gunoiu, nu se pot scăpa de mirosul de gunoiu, de mirosul putrezimei.

Tocmai așa stăm și cu viața sufletului. Atarnă dela aceea, cu ce vă ocupați, cu ce oameni vă întâlniți și legați prietenie, pentru că așa dupăcum sunteți atârnați de ei, vi se croește și caracterul. Inima omului e din naștere așa, ca câmpul arat, însă nesămănat. Pe câmpul acesta va crește deci aceea, ce va sămăna omul însuși, aceea, ce va eși din sămânța ce se aruncă pe câmp din toate părțile. La războiul în care se țese viața omului, lucrează trei muncitori: Dumnezeu, omul și împrejurimea sa. Dumnezeu dă bazele, urzeala însăși, iar omul își țese, sub influența oamenilor din jurul său și amăsurat poziției sale de viață, mustrele cari în convin. El își face singur broderiile vieții. Icoana vieții în general vine lucrată fără întrerupere, dela începutul vieții până la sfârșitul ei. Orice întâlnire cu alții, fie și numai fugitivă, un discurs întâmplător, purtat cu oricine, cetirea unei cărți, un cuvânt prins cu trecerea, ori scos din gura noastră fără intențiune: toate acestea lasă urmă în suflet, croesc câte o linie nouă în icoana generală a vieții, care va fi însemnată cu coloarea cutare, ori cutare. Și în coloarea în care vor fi trase liniile cele mai multe, va fi văzută și icoana întreagă. Dacă liniile cele mai multe sunt roșii, icoana va fi roșie. Sunt liniile în preponderanță albe, e albă și deschisă și icoana, iar dacă sunt negre cele mai multe linii, atunci neagră și sinistră ni se va prezenta întreaga icoană.

Omul care se ocupă mereu cu plugăritul, cu muncirea pământului, de care vine legat cu întreaga sa inimă, are să devină un agronom harnic și econom bine situat. Cel atras de secretele mecanicii, de inventarea mașinăriilor diferite, va produce cu siguranță lucrări miraculoase pe acest teren, va face invenții însemnate și va construi și fabrica instrumente vrednice de ad-

FOIȘOARĂ.

Asanca.

— Poveste indică. —

(Urmare.)

Codreanul nu se mai opri, decât numai în Benar, unde povesti misterioasa vedenie pe care nu o putea descrie cu destulă însuflețire, iar frumsețea fetei pustnicului, pe care o văzuse la fereastră, nici nu putea să o descrie.

— „O, stăpâne și craiu al meu, — zicea el, — am văzut pe muntele Himalaia o fată de pustnic, frumoasă cum nu s'a mai văzut în lumea aceasta”. Și se încerca el să-i descrie frumsețea, așa cum îi permiteau puterile și fantasia, dar nu eșea din gura lui figura și ființa aceea, pe care i-o văzuseră ochii. Craiul însă și din palida descriere auzită prinse dragoste pentru fată și se hotărâ să meargă și să o ceară, ori să o iee de soție. A luat o sută de ostași cu sine, dintre cei mai buni, și condus de codreanul care i-a împărțit minunata veste, a urcat muntele și a ajuns la coliba pustnicului. Adevărat, palatul de cristal atârna în aer, iar din fereastră privea o fată, a cărei frumsețe i-se păru craiului înzecit mai mare decum i-o descriese codreanul.

În palat însă nu putea nimenea se între. De aceea regele intră în coliba pustnicului și-i zise așa: „Cucernice! Pentru oameni cari duc o viață ca și tine, femeia la casă e o pată. Dă-mi mie fata ta, și eu voiu grijă de ea și o voiu păzi de rele, întocmai ca și tine”.

Uitasem se spun, că atunci când pustnicul a făcut descoperirea, că între frunzele floare de lotus se află ascunsă, în mijlocul lacului, o fetiță, îi dase acestuia numele de *Asanca*, ceea ce în limba indică înseamnă: *nesiguranță*, pentru că zicea el, că nesigură este originea fetei, de aceea numele acesta i-se potrivește mai bine. Și *Asanca* i-a rămas numele până acum.

Deși era mare cinste pentru pustnic, ca regele țării se vină și să-i ceară fata în căsătorie, totuși nu i-a dat-o numai decât. Nu i-a spus: „I-a o cu tine și du-o la reședința ta”, ci i-a zis așa: „Dacă îi vei putea spune numele, i-a o cu tine și o du la reședința ta”.

— „Dacă-mi vei spune numele ei, și-l voi putea spune și eu!” replică regele.

— „Dela mine nu-l vei auzi. Ghăcește-l singur, și când îl vei pronunța, fata e a ta și o poți duce cu tine”.

Regele se învoi și așa. Trimise iute după mai marii țării, ca se vină la sfat și i pusă să-i bată capul, că pe fata pustnicului cum poate să o cheme. Și-i spuneau pe rând nume, cari nu se prea folosesc,

iar regele le comunica pustnicului, dar acesta clătina din cap și răspundea: „Nu acesta e numele fetei mele”.

Așa a trecut un an întreg și regele n'a putut să ghăcească numele fetei. Și mare era supărarea și durerea lui, pentru că acum i-se împuținase și armata adusă cu el. Lei și leopardzi și alte animale sălbatice îi atacaseră adevărat nu numai elefanții, caii și cămilele aduse cu el, ci chiar și oamenii și pe mai mulți din ei i-au omorât. Se mai adunaseră apoi și niște șerpi puternici de prin cele visuini, iar în urma unui frig greu ce dase la munte, unii dintre oamenii regelui au înghețat și au murit. Văzându-le toate acestea, regele și-a zis într'o zi așa: „Bine, trebuie să am eu fata aceasta? Nu pot să fiu eu și fără ea?” Și răspunsul ce și l-a dat a fost de așa, că a început să facă pregătiri de plecare.

Asanca să pusesese în fereastră, în palatul ei de cristal, așa, că regele putea să o vadă.

— „Nu-ți putem ghăci numele — îi zise el, — nici eu nici înțeleptii țării mele, și astfel rămâi tu aici, pe muntele Himalaia, eu mă întorc la reședința mea!”

— „Puternice rege! răspunse Asanca, dacă te duci, nu vei mai întâlni în viața ta o femeie, care să-mi samene mie. În ceriul stăpânit de cei treizecișidou de Dumnezeu indici, în grădina gândurilor, în floare pomul speranței. Fructele sale dau

o beaură dumnezeiască, și celce a beut odată din ea, cade în amețală și patru luni rămâne beat, visând cele mai dulci și fericitoare visuri. Tot la o mie de ani odată aduce fructe pomul acesta. Și cu toate, că fiii dumnezeilor de sus sunt foarte dornici de scumpa și delicioasă beaură, își stăpânesc totuși setea și-i zic: „Răbdare și așteptare, pentru că totuși vom gusta noi din fructele acestui pom”. Și o mie de ani tot vin la pom se vadă, dacă e întreg și sănătos și dacă va aduce fructe când îi va veni vremea?! Iar tu, regele meu, ai pierdut paciența și speranța chiar și numai după un singur an? Nu e bine așa. Pentru că scris este, că fericit e celce seceră fructul nădejilor sale. Prindecu curaj, și nu-ți perde răbdarea!”

Regele era ca fermecat de cuvintele frumoasei fete. Nu s'a gândit mult, ci a rămas și mai departe în așteptarea norocului și a împlinirii speranței sale, care prinse nouă rădăcini. A adunat iarăși în jurul său pe toți consilierii curții și au început toți împreună să ghăcească de nou, ce nume poate să aibă fata, și ghăcind și chibzuind a trecut iarăși un an întreg, fără rezultat, pentru că din cele zece nume stabilite în cursul anului, nici unul nu se potrivea, nici unul nu era cel adevărat, și astfel pustnicul a respins necontenit ofertul regelui.

(Va urma.)

mirat. Și iarăși omul, căruia îi place activitatea pe terenul de afaceri comerciale ori industriale, pe terenul studiului științific, sau pe al artei, va produce pe acestea terene și se va alege din el un comerciant dexter, un mare învățat, un artist extraordinar.

Dar oricât de mari se fie rezultatele pe cari pot oamenii să le arate din ramul cutare ori cutare, totuși s'ar putea spune înainte, că o perfectă cunoaștere a adevărului, sau chiar și numai în măsură ceva mai mare, cu greu se poate afla la ei. Sufletele lor sunt pline cu alte idei și alte griji, ideile și grijele lor proprii. Iar când soarele și trimite razele prin ferești, deși curate și transparente, dar totuși văpsite în colori diferite, — știm, că oricât de frumos se lucească sticla, lumina nu intră în casă curată și desăvârșită. Și tot așa e și în interiorul omului. E mare deosebirea, dacă omul nizește, ca din lumina trimisă din ceriu să intre cât se poate mai multă în sufletul seu, ori dacă grija sa principală e aceea, ca se fie mare frumusețea ferestrei, și aceasta se aibă sticlărie cu mustre frumoase pe ea.

Biblia, aceasta carte a cuvântului lui Dumnezeu despre viață, a fost dată Evreilor, unui popor neînsemnat, sărac, cu nimic mai superior celorlalte, ori mai cunoscut decât celelalte. Oare pentru ce? De ce nu s'a acordat puternica și deplina revelațiune a adevărului dumnezeesc altor popoare, cari au esecalat prin succesele lor în știință, în artă, în legiferarea înțeleaptă?

Răspunsul nu e greu. Oamenii cei mai buni ai tuturor celorlalte popoare nu și-au dat silințe, ca întâi de toate în interiorul lor, în viața proprie, se fie lumină și claritate, ci s'au îngrijit numai, ca în jurul lor, pe din afară, se fie toate lucrurile frumoase. Forțele sufletești ale tuturor oamenilor mari din vechime, afară de ai Evreilor, au fost îndreptate exclusiv numai spre cele esteriore. Ei au studiat lumea și au creat știința. Au reînnoit frumusețea lumii esteriore și au creat arta. Au introdus ordine în viața esteriore a oamenilor și au creat legile, — iar pentru înțelegerea adevărului intern al vieții, pentru înțelegerea binelui și al iubirii, pentru înțelegerea adevărului divin nu le-a rămas vreme și nici facultate de a-l înțelege. Evreii însă, firește că nu toți, însă iarăși cei mai buni dintre ei, s'au dedicat cu totul, nu studiului și cunoașterii frumusețelor din lumea esternă, ci cunoașterii adevărului divin din interiorul omului. Ei ziceau așa: „Precum cerbul se dorește la răul răcoritor, ca să-și stămpere setea în zile de căldură, așa se dorește sufletul meu la tine, Doamne!“ Pentru că în sufletul lor nu se afla alta nimica. Inima lor era curată și lumina adevărului divin intra întreagă prin ferestrele curate. De aceea zice și Mântuitorul, că fericiți sunt aceia, cari întocmai cum umblă flămânzii după pâine, caută în viață înainte de toate dreptatea, și fac părtași și pe alții de aceasta supremă grație, făcându-le dreptate. Prin aceasta ei săvârșesc un act de luminare, și de aceea se face și în sufletul lor lumină tot mai mare și mai clară. Prin ferestrele curate ale inimei lor vor vedea bine adevărul divin, vor vedea pe Dumnezeu, care însuși e iubirea, sfințenia, adevărul. „Fericiți deci cei cu inimă curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu“...

In viața noastră se găsește puțin adevăr divin. Motivul însă nu e acela, că poate noi din adins nu am voi să-l vedem. Nu. De multe ori îl căutăm chiar cu multă râvnă, dar nu suntem în stare să-l vedem.

Dacă în urma unui morb limba omului se îngroașă, bietul om nu mai poate deosebi mâncările și beuturile, căci îi lipsește simțul gustului, iar omul cu nas înguturât nu poate se simți nici un miros. Tot așa de greu e deci se determine cineva și adevărul, atunci, când inima sa nu e curată.

Înainte cu mai mulți ani a murit departe de noi, dincolo de largul Ocean, pe o insulă părăsită, între groaznice dureri, preotul și misionarul Damian Wester. S'a dus acolo ca bărbat sănătos și în floarea vieții, de bună voce, și cu mare abnegare și-a pus viața în serviciul acelor bolnavi nefericiți, cari îi erau străini după sânge, dar foarte apropiați și prețioși după învățăturile lui Cristos. Despre activitatea eroică a părintelui Damian s'a pronunțat în publicitate cu multă dragoste și cu laude călduroase pastorul Chapman din Londra. Și Damian era după confesiune catolic, iar Chapman protestant, din care motiv un oarecare Mac-clure a făcut, ca secretar al societății protestante din Londra, grave imputări pastorului, întrebându-l, cum de a putut el să se pronunțe atât de binevoitor față de un om de altă lege? Protestantul Chapman trebuia să vorbească cu ură despre Damian, fiindcă acesta era catolic! Abisul care desparte, trebuie săpat mai adânc, iar nu astupat!.. Așa scria acest Mac-clure. Și n'a comis act de prefăcătorie. El credea, că vorbele sale sunt adevărate. Așa a înțeles el adevărul divin. Dar e de netăgăduit, că privind Mac-clure spre adevărul divin, nu-l vedea printr'o fereastră curată, ci mai mult printr'o sită murdă. Și de câteori privim și noi, toți, la adevărul divin prin o fereastră turbure, cu sticlă murdă! Dacă vom deci se vedem adevărul curat, trebuie să ne curățim bine fereastra inimei noastre. Pentru că numai cei cu inimă curată vor vedea pe Dumnezeu!

În orașele cele mari, în cari oamenii trăiesc îndesați, unul lângă altul, rareori vede omul câte un petec de ceriu curat, albastru. Norii îndesați de prav și de fum, precum și necurătenile trecute în putrefacție, formează negură deasupra stradelor și deasupra piațelor. Poporul care trăiește aici e palid, slab, bolnav. Pentru că să-și câștige de nou sănătatea, medicii trimit pe astfel de locuitori din oraș la aer curat, la malul mării, pe vârful munților, departe, pe câmpiile libere. Tocmai așa e și în viața noastră. Dacă toate relele din lume și întreaga nedreptate a oamenilor s'ar ridica ca o negură deasupra pământului, cum s'ar învăli ceriul într'o pânză de nori negri, plini de primejdii, și cum s'ar ascunde numai decât soarele adevărului din fața ochilor nostri! Trebuie deci, deși numai temporar, să ne desfacem din tumultul oamenilor, trebuie se fim singuri cu Dumnezeu, trebuie se înghițim alt aer decât mușimea de oameni!

Nu ne cunoaștem destul de bine. Prea rar privim în adâncul inimei noastre proprii, și prea puțin ne îngrijim, ca ferestrele sufletului nostru se fie curate. E cunoscută vorba, că sufletul altuia e pentru noi un întunec, — dar dacă ne gândim bine, apoi pentru mulți chiar și inima proprie e curată pădure întunecoasă.

Ne învărtim în vârtejul vieții ca frul de paiu în apă. Nu e de mirat deci, dacă în sufletul nostru lipsește claritatea, dacă interiorul nostru e turbure. Pe o vreme oarecare ar trebui să ne oprim în loc, să medităm, să ne curățim sufletul nostru propriu. Oricât de turbure și murdă se fie apa, dacă o lăsam

o vreme oarecare se stee, se limpește singură și devine transparentă. Toată necurătenia se trage la fund, și în apa curată se reoglindează apoi în toată curătenia ceriul și soarele. Și mai bine e, dacă filtrăm apa, după ce am lăsat-o întâi se stee. Pe malurile râurilor se află multe fabrici, ateliere, colonii, orașe. Toate necurătesc apa și râul devine tot mai turbure, în măsura în care se lătește. Ca se fie apa iarăși curată, vine filtrată, adică trecută prin un strat de cărbune și de nisip.

Tocmai așa un râu e și viața omenească, care, cu cât merge și ajunge mai departe, cu atât mai tare e murdărită din partea oamenilor. Dacă vreți se vedeți în plină curătenie râul vieții, trebuie să-l filtrați. Da, lăsați se treacă gândurile și simțirile voastre prin stratul evangheliei. Învățați se prețuiți lucrurile omenești așa cum Isus Cristos le-a prețuit, și atunci și voi și întreaga voastră viață are se fie foarte curată. Cel murdar poate se murdărească și pe cel curat; dar pentru ca se poți spăla murdăria, trebuie să ai tu însuși mâni curate! De aceea, dacă doriți zile mai bune și mai senine patriei voastre, visați despre vremea, în care adevărul divin va lumina deasupra lumii, și curățiți-vă pe voi și curățiți și pe alții. Pentru că așa zice Mântuitorul: *Fericiți sunt cei cu inimă curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu!*

Originea, vechimea și dezvoltarea bisericii creștine la Români, până în veacul al XVI-lea.

Prelegeri din istoria bisericii românești, de prof. N. Dobrescu.

Rezum. de Gh. Tulbure.

II.

Să cercetăm acum în ce chip s'a susținut și s'a dezvoltat creștinismul în Dacia, pe timpul năvălirilor barbare? Dacia fiind izolată prin Dunăre prea mult de imperiul roman, a început a fi epusă invaziunilor neamurilor sălbatice din stepele Asiei, cari atrase de faima bogățiilor ei, începuseră prin s. al III-lea a se apropia și de hotarele ei. Încă pe la a. 200 d. Chr. un popor de rasă germanică ocupă teritoriul dintre Nistru și Prut, care corespunde Basarabiei de astăzi. Aceștia erau Goții.

Așezați pe teritoriul „admoesian“ încep a face invaziuni, deocamdată nu însă în Dacia, care cuprindea pe atunci Banatul, Ardealul și Oltenia de astăzi — ci peste Dunăre, în Moesia, mai puțin apărată de legiunile romane. Mai târziu, îmbărbătați de primele izbânde, năvălesc și în Dacia, pe care în treacăt o jăfuiesc și înaintează mai departe spre centrul imperiului roman. Deși odată sunt bătuți și respinși îndărăt, Dacia era greu de apărât în contra lor. Văzând aceasta împăratul Galienus dă ordin să se retragă legiunile din Dacia, fapt, care se săvârșește între anii 270—275, sub împăratul Aurelian. Dacia e astfel lăsată pe mâna Goților. De aci nu urmează însă, că după retragerea legiunilor romane Dacia a rămas pustie! Nici decăt! Au părăsit-o ostașii, ce e drept, cu ei se vor fi dus și funcționarii și alții, cari stăteau la ordinul direct al Căesarului, poate chiar și comercianții și industriașii. Toți aceștia au primit ca despăgubire Dacia nouă „Aureliană“.

Dacă armata și pătura civilă superioară a părăsit Dacia, nu a părăsit-o însă pătura de jos, poporul de rând. Motivele le cunoaștem. Poporul acesta, care trăia în Dacia deja de un veac și jumătate, care-și avea aici moșia sa, vatra sa, tradițiunile sale și osâmintele strămoșilor săi, de bună samă, că nu s'a putut despărți de Dacia așa ușor, ca funcționarii și bogătașii, cari erau și atunci, ca și azi, ambulanți. Poporul a rămas, căci poporul cu greu ia lumea în cap. Și pentru ce ar fi și fugit el din Dacia? De groaza barbarilor? Năvălirile acestora începuseră doară încă pe la a. 200 d. Chr., era prin urmare obișnuit cu dănele. Și în sfârșit, nici năvălirile acestea nu erau atât de înspăimântătoare, cum ni le închipuim. Gloatele barbare veniau jăfuind; dacă populația băstinașă le întâmpina cu solie de pace și supunere și le trimetea anumite daruri, îi dădeau pace și luându-și prada trebuincioasă treceau înainte. Așa s'a întâmplat și-n Dacia cu Goții. Deci Dacia n'a rămas pustie.

Dar ce s'a întâmplat acum cu sâmburele creștinismului din Dacia, sădit în veacul anterior? Va fi putut el să încolțească și să se dezvolte mai departe? Răspundem că: da.

În veacul al III-lea am văzut, că biserica creștină era lătită în toate provinciile romane și mai cu seamă în peninsula balcanică. Aici se găseau deja, pe timpul acesta, mai multe comunități creștinești în stare înfloritoare, ca Constantinopol, Atena, Filipi și Tomis. De aci prin legăturile comerciale se răspândise creștinismul cu deosebire pe la Nicopolis, Axiopolis, Ratiaria ș. a. centre mai mici, astfel, că aproape întreg țărmul sudic al Dunării era presărat cu comunități creștinești. Existența acestor comunități o atestă pe lângă mulțimea martirilor pentru creștinism de sub Dioclețian, — încă și câteva dovezi istorice.

Astfel, în actele sinodului prim ecumenic ținut la 325 d. Cr. în Nicea, s'a găsit și iscălitura episcopului Teofil al Goților. După părerea unor, acest Teofil ș'ar fi avut reședința în Tomis, care aparținea imperiului roman, și în calitate aceasta a luat parte la sinodul ecumenic, alcătuit din toți episcopii creștini din imperiul roman. Iar numirea de „episcop al Goților“ i s'a dat din motivul, că avea supt iurisdicțiunea sa și pe Goții încreștinați de peste Dunăre.

Se știe, că în s. IV-a d. Cr. Goții erau răspândiți prin Dacia Aureliană și Moesia, atât la nord, cât și la sudul Dunării.

Cei din nordul Dunării mai ales năvăleau adeseori în părțile de sud, spre mijlocul peninsulei balcanice, întorcându-se totdeauna cu prăzi și cu prizonieri. Avem mărturie istorice, că între acești prizonieri mulți erau creștini, uneori chiar preoți și episcopi. Se poate prin urmare presupune cu tot dreptul, că acești prizonieri lucă contribuiau la răspândirea creștinismului între Goții din Dacia. În chipul acesta se explică și titulatura lui Teofil de „episcop al Goților“.

Dela un timp însă steaua Goților începe să apună. Constantin cel Mare, în semnul crucii lui Cristos, pornește războiul împotriva lor și Goții sunt biruiți pe toată linia. Crezând, că zdrobirea lor a fost o pedeapsă pentru prigonirea creștinătății, iar crucea biruitoare un semn misterios, care-i îndeamnă să treacă și ei la creștinism, Goții încep a se încreștina în număr considerabil. Pe la mijlocul veac. IV-lea aveau de episcop pe Ulfila, feciorul unor prizonieri creștini, aduși de Goți din Capadochia. Încă de tinăr împărțit de o largă cultură greacă și romană, Ulfila învață limba gotică, începe a răspândi creștinismul la Goți în stil mai mare și pe la 348 d. Cr. ajuns episcop, traduce Biblia pe limba gotică. Propaganda creștină a lui Ulfila își aduce roadele sale, cutoate prigonirile înverșunate, pornite din partea păgânului rege al Goților, Atanarich.

După moartea lui Ulfila, întâmplată pe la 388 d. Cr., creștinismul la Goți e alimentat de misionarii veniți din peninsula balcanică.

Astfel de misionari au fost: Eutichie, trimis de patriarhul Vasile cel Mare și Audijs, numit și rigoristul. Ni s'au păstrat și numele câtorva martiri din acest timp, cum au fost Sf. Sava „Gotius natione“ Nchita Gotul, cari amândoi pătinesc moartea de martiri la a. 372 d. Cr., primul la 24 Aprilie, al doilea la 15 Septemvrie, când li se și serbează pomenirea în biserică.

Dar acești prizonieri, misionari și martiri, în parte clerici, de sigur că n'au răspândit creștinismul numai între Goți, ci și la populațiunea romanică, la urmașii coloniștilor din Dacia. Aceasta se pare cu atât mai firesc, cu cât ei fiind de origine romană, le-a fost mult mai ușor să intre în legături mai apropiate cu populația băstinașă de sub stăpânirea Goților, la care găseau o comunitate de sânge și de limbă. Iar dacă la Goți, a căror limbă trebuiau să o învețe, acești misionari au propovăduit cu succes, de bună samă, că cu și mai mare rezultat au lătit ei creștinismul între poporul romanic al Daciei, a cărui limbă o cunoșteau.

Propaganda aceasta era înleznită și de vecinătatea imediată în care se aflau, cum și de raportul politic în care se găsea Dacia ocupată de Goți față de imperiul roman, și care nu era nici decăt un raport de dușmănie, ci un raport federativ.

Românii au cedat Dacia Goților nu ca unor învingători, ci ca unor aliați. Legătura aceasta mai mult prietenească de

*) Acest sf. Sava nu e a se confunda cu Sava, martirul roman, mort cu 100 de ani înainte de vreme. Acest Sava got a refuzat a mânca din cărnurile consacrate idolilor păgâni. Afând despre aceasta Atanarich îl persecută, îl prinde și-l maltratează în chipul cel mai grozav. Moaștele lui au fost trimise, mai târziu, patr. Vasile cel Mare, împreună cu o scrisoare, care cuprindea povestirea vieții și a morții lui mucenicești.

sigur înlesnea pătrunderea misionarilor creștini la populația romană și gotică din Dacia. Pe lângă acești misionari, să străcurau în Dacia mulți alți cetățeni din imperiu, cari fugeau de dările cele grele și între cari de bună samă erau și creștini.

Afară însă de factorii aceștia, la răspândirea creștinismului în Dacia sub Goți au contribuit, cum am văzut, în mare măsură episcopii creștine de pe țărmul sudic al Dunării și misionarii acestora, cari nu se puteau mulțumi să propage creștinismul numai în jurul lor.

Toate aceste dovezi, mai mult îndreptate — căci mărturii istorice scrise nu avem — ne îndreptătesc să susținem, că creștinismul în Dacia, sub stăpânirea Goților (271—375) nu numai că nu a perit, ci dimpotrivă, s'a putut desvolta și a înflorit, mai bine chiar decât sub stăpânirea romană.

Pentru „Țara Noastră“.

Domnul Dr. Emil Babeș ne trimite o scrisoare, cu rugarea să o publicăm în coloanele ziarului nostru. Împlinim dorința domnului Babeș, și-i dăm scrisoarea în întregime, după cum urmează:

Onorată redacțiune! Intoleranța incuibată în o parte a presei noastre, și volnicia spirituală, împreună cu ea, manifestate ambele prin împedecarea părerii contrare și prin terorizarea celor cu gândire independentă, s'a dovedit a fi armă eficace față de cei cu suflete slabe, și de aceea au îmbrățișat-o și tiranii mai mărunți ai presei, și cantă să o aplice. Astfel și ziarul „Țara Noastră“ s'a încumetat să vă apostrofes, și se tragă la bară judecătoria opiniei publice organului Dvoastre, pentru niște declarațiuni, cari nu sunt ale Dvoastre, ci ale mele, dar pe cari Dvoastră, contrar gustului dictatorilor presei noastre, ați cutezat să le publicați.

Basele somației o formează scrisoarea deschisă, pe care am adresat-o prin ziarul Dvoastre domnului Moldovan Grigorie, profesor universitar în Cluj. Foia numără însă se ferește se comunice publicului ei cetitor întreaga mea scrisoare, și se deosecește ocaziunea de a o aprecia în întregime, ci ia din ea numai un pasaj, pe care-l încredințează, pasajul în care spuneam, că eu am tras la îndoaie că dl G. M. e renegat și dușman al neamului propriu, după ce din o broșură a sa am câștigat impresia, că și dânsul e fiu credincios al națiunii.

Cu toate că, fiecare om cult poate se aprecieze cuvintele mele după adevărul lor înțeles, totuși pentru cei mai slabi la judecată află de necesar a spune, că nici decum nu e de înțeles aceea, ce unii restălmăcitori de cuvinte vreau se scoată din vorbele mele, anume: încercarea temerară de a rehabilita cinstea națională a numitului domn. Pentru că cuvintele mele nu conțin alta, decât constatarea faptică a impresiei ce mi-am câștigat-o la timpul meu în urma cetirii unei broșuri. Cumcă impresia fost-a corectă, ori înșelătoare, e altă chestie, și în privința aceasta notez numai atâtea, că o astfel de impresie trebuia să-și câștige fiecare om neapreciat, care a cetit acea broșură. Iar că eu folosesc față de dl G. M. un ton urban, dupăcum e obiceiul între oamenii culti, și dupăcum se cuvine se folosească fiecare tinăr cult față de oameni aflați în poziție mai însemnată, e un lucru, care poate să fie dificil numai din partea aceluia, cari peste tot nu cunosc formele urbane. Și cumcă tonul, forma, e cu totul independentă de esență, e iarăși un lucru, cu care e în curat fiecare om, care ține să fie considerat de cult. Cetească numai domnii dela „Țara Noastră“ declarația dlui Moldovan din ziarul „Ellenzék“ și se vor convinge, că dlul Moldovan se plânge, nu pentru că i-ași fi adus elogii, ci pentru că l-am jicnit, l-am atins personal.

Dar domnii dela „Țara Noastră“ în loc să mă atace pe mine, autorul responsabil al scrisorii, află de bine a ataca foia în care a apărut scrisoarea mea. Asta e o apariție unică în felul ei în presa poezelor culte, și foarte îngrijitoare. Pentru că după părerea mea, prima chemare a presei libere și independente e aceea, de a informa publicul cetitor despre toate și în toate direcțiunile, deci de a deschide coloanele pe seama tuturor declarațiunilor, cari se refer la vre-o chestie de interes public. Numai foile de clică stau închise pentru principiul „audiatur et altera pars“ și deneagă publicarea părerilor contrare! Dar că pentru publicare, o foie se face imputare altei foi, e lucru ne mai pomenit, care nu se poate găsi nici în presa atât de urgisită evreo-maghiară. Dovadă multe mele articole, răspunsuri, declarațiuni, publicate în foi politice cu direcție diametral opusă, și primite cu loialitate până și de organele cele mai șovene. Cel mult dacă am primit o notă sub linie, că redacția nu se identifică cu păre-

rile mele, lucru pe care l'a făcut și redacțiunea „Tel. Rom.“ totdeauna. Dar nici o foie maghiară n'a fost atacată de celelalte, că de ce-mi publică articolele?! Aceea ce a făcut „Țara Noastră“ a urmat deci din o desăvârșită lipsă de sentiment de drept, care nu va ridica nici de cum reputația și de altcum nu prea mare a presei române.

Își motivează „Țara Noastră“ pășirea energică cu opinia publică, afirmând, că publicându-mi manifestațiunile, ziarul a ajuns în contradicție cu „opiniunea publică națională“. Pe ce se bazează afirmarea aceasta? Că doară părerea individuală a tinerilor domni dela „Țara Noastră“ încă nu e opinie publică românească! Cel puțin eu nu o recunosc de atare. Nu poate să fie esprimată opinia publică românească în fatala direcție, care crede, că e compatibil cu misiunea presei române să se adreseze atacuri și insulte persoanelor cu gândire independentă, ba în timpul mai nou chiar și membrilor din partidul național, deputaților naționali și capilor bisericilor române, cu un cuvânt, persoanelor, cari și-au dedicat viața întreagă națiunii și biserice, și atât în privința morală, cât și în cea intelectuală, stau atât de sus față de cei ce le atacă!

Ce mă privește pe mine, puțin am avut a face cu garda „uriașilor tineri“, dar atât mai mult cu veteranii vieții noastre naționale și bisericești, deci cu luptători probați, dela cari nici odată nu am auzit, că activitatea mea modestă ar fi incorectă din punct de vedere național, ori chiar prodigioasă, și în privința aceasta m'ași putea provoca chiar la persoane cari stau aproape de tinerii domni dela „Țara Noastră“, și cari au recunoscut, că activitatea mea poate se fie folosită și exprimânduși recunoștința, m'au îndemnat se continui. Dar și de altcum, eu am învățat se ouget cu capul meu, nu cu capul domnilor dela „Țara Noastră“, și tot așa judecă și publicul nostru independent și inteligent, care nu e avisat la indigestările nimenui. Și cel ce vrea să pună publicul nostru sub curatelă spirituală, nu vrea alta, decât să-l impedeze de a ceti și asculta și alte păreri serioase și obiective (nu numai frase late și goale, lozince sablonate) pe cari apoi singur să le poată aprecia după merit. Părerea mea e, că numai pe lângă o ținută onestă și loială a ziarelor noastre, — și fără a se teme acestea de argumentări și critici limpezitoare, — ne vom arăta vrednici de libertatea pe care o reclamăm neconștient, pentru că numai aceia pot cere se fie respectați, cari respectează pe alții și părerile altora. Că acum, cari sunt părerile corecte, care e activitatea salutară, și care e greșită și prodigioasă din punctul de vedere al binelui public: nu noi, ci publicul cel mare va decide.

Dr. E. Babeș.

Declarație.*)

Subsemnații aducem prin aceasta la cunoștință publică, că am repășit din sinul direcțiunii și resp. al comitetului de supraveghere al băncii de asigurare „Transilvania“ din Sibiu.

Motivul care ne-a determinat în primul rând la aceasta este, că deși într-o ședință de astă-primăvară unanim s'a decisese, ca ocuparea postului de director executiv să se amâne până la timpuri mai bune, prezidentul direcțiunii în mod spontan și fără orice pregătire a pus la ordinea zilei în ședința din 4 Septembrie c. de nou alegerea directorului executiv, insistând din răspuneri pe lângă aceea, ca încă în aceeași ședință să se aleagă de director o persoană după a noastră părere nepotrivită.

Protestările noastre nu le-a băgat în seamă majoritatea săsească. Și astfel nu ne-a mai rămas alta, decât să eșim din direcțiune și resp. comitetul de supraveghere și să lăsăm toată responsabilitatea pentru faptele săvârșite în detrimentul institutului, majorității săsești, rămasă acum singură stăpână asupra sorții institutului. Sibiu, la 5 Sept. 1908.

Ioan de Preda,

advocat, fost membru și viceprez. al dir.

D. Comșa, P. Muntean, N. Togan,
prof. colon. c. r. în r. protop.
foști membri ai direcțiunii.

Victor Fincu,

contr. cons., fost membru în com. de supraveghere.

*) Această declarație sunt rugate să o publice și celelalte foi românești din patrie.

NOUȚĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători Tăierea cap. sf. Ioan numărul proxim al foii noastre apare Luni, la orele obicinuite.

Primirea Maiestății Sale în Budapesta. Ziarele din capitală aduc rapoarte lungi și amănunțite despre frumoasa primire făcută Maiestății Sale Luni sara, când a sosit în Budapesta. Dela gară până la palatul regal din Buda, elevii dela școalele publice din capitală, în frunte cu învățătorii și profesorii lor, au format spalir. Erau ca la 30.000 de copii. La gară apoi și pe stradele pe unde a trecut Maiestatea Sa, se adunase lume multă. Casele au fost aproape toate pavoazate. Mulțimea a aclamat cu căldură pe Maiestatea Sa. La palat Maiestatea Sa a fost primit și salutat din partea Arhiducelui Iosif și soția sa Augusta.

„Calvarul“ Ziarul „Tribuna“ din Arad publică în numărul de Duminecă lista tuturor condamnaților pentru delicta politice, dela venirea guvernului actual la putere până astăzi, în scopul, ca conferența interparlamentară și congresul internațional al presei, cari se vor ține zilele viitoare în Berlin, se iee act despre aceasta dovadă, cu privire la libertățile din Ungaria. Condamnațiile toate dau 181 ani 3 luni și 6 zile închisoare și 89.087 cor. 50 fil. amende. Cheltuielile de proces apoi încă vor face cel puțin 150.000 coroane.

Reforma electorală. Socialdemocrații din Austria vor ține o conferență mare în 27 Septembrie n. în Viena, în care se va discuta asupra votului universal cu privire la Ungaria. La conferență vor fi chemați și probabil că se vor duce și socialdemocrați din Ungaria.

Mormântul doamnei Oltea. Duminecă în 13 Septembrie n. c. va fi o serbare frumoasă la fosta mănăstire Probata, județul Suceava, în România, din prilejul așezării într'un mormânt nou a rămășițelor pământești ale doamnei Oltea, mama lui Stefan cel Mare. Serbarea se ține în prezența ministrului român de culte și instrucțiune publică Spiru Haret și a autorităților civile, bisericești și școlare, a tinerimei școlare din părțile mărginașe și a poporului adunat din acest prilej acolo. Se va sfîrși noul mormânt, săpat în lăuntru biserice, unde va fi așezat apoi sicriul, care era îngropat până acum afară, sub streșina biserice, și va fi acoperit cu o piatră de marmură, pe care s'au săpat, cu caractere din bătrâni, cuvinte comemorative, potrivite actului de merită cinstire ce se face mamei marelui voevod Stefan. Se va oficia un parastas solemn, apoi se va rosti un panegiric la adresa doamnei Oltea. În urmă va rosti discursul ocașional dl ministru Haret. După amiază vor fi serbări școlare și populare.

Congresul socialiștilor. Socialdemocrații din Ungaria, al căror conducător e deputatul Mezőffy Wilmos, li s'a adresat un apel călduros, de a se întruni în 25 Octombrie n. c. în congres mare în orașul Seghedin. Scopul congresului este de a lua poziție în chestia reformei electorale, dupăce atunci va fi cunoscut proiectul de lege al contelui Andrássy, ministrul ungar de interne, care a promis în fața parlamentului, că va prezenta proiectul referitor la reforma electorală cel mai târziu în 22 Octombrie n. c. Dacă va fi trecut în proiect votul plural, socialiștii vor începe compania cea mai violentă în contra guvernului și a coaliției.

Hymen. Dl Ioan David învățător, și dsoara Rafila Ludoșan, își anunță fidațarea lor.

— Dl Nicolae Codrin, teolog, și dsoara Veronica Borza, fidațati.

— Aurelia Hermann și Dr. Augustin Bodea fidațati.

— Iosefina Nicola și Ovidiu Gritta anunță cununia lor, care se va celebra în 19 Septembrie c. la orele 6 și jum. dimineața în biserica gr. or. din Strada Lungă, Sibiu.

Învierea Monarhului. Pe la începutul lunii Noemvrie va merge regele George al Greciei la Viena, pentru a felicita în persoană pe Maiestatea Sa monarhul nostru din incidentul jubileului său de 60 de ani de domnie.

Învierea lui Tolstoi. În 10 Septembrie nou împlinește marele filosof și scriitor rus Leo Tolstoi anul 80-lea al etății, zi care va fi serbată cu mare pompă din partea întregii lumi literare. Sfântul sinod al bisericei ortodoxe din Rusia s'a văzut însă îndemnat să oprească orice serbare a acestei zile, pe motivul, că Tolstoi în scrierile sale s'a abătut dela dogmele biserice. Pentru aceasta opreliște e atacat cu asprime sfântul sinod, din partea întregii prese din Rusia.

Congresul bisericei sârbești. Se depesează din Carloveț, că Preasfinția Sa, Episcopul Nicolici al Pacrațului, a convocat congresul bisericei gr.-ort. naționale sârbești pe 15 Septembrie la Carloveț. Congresul va lua act despre neîntărirea episcopului Smejanovici în demnitatea de patriarh și va pune termen pentru noua alegere de patriarh.

Universitatea a treia. Din Dobrițin va merge în curând o deputațiune de o sută membri, sub conducerea comitetului suprem de acolo, la Budapesta, pentru ca să roage pe Maiestatea Sa, se permită, ca universitatea a treia să fie ridicată în Dobrițin. Aceeași deputațiune va prezenta și un memorandum ministrului de culte și instrucțiune publică, în care se vor arăta meritele pe cari și le-a câștigat orașul Dobrițin pe terenul cultural și cari îl îndreptătesc se primească între zidurile sale universitatea a treia.

Funcționar bătut. Foile maghiare scriu, că în Cincul-mare Sașii au pândit noaptea pe funcționarul maghiar, care a scornit și lătit stirea, că la sărbările culturale săsești ținute acolo s'ar fi rostit vorbiri agitatorice, și l'au bătut bine. Totodată au luat hotărâre se nu mai de loc cunște funcționarilor maghiari, și peste tot să-i boicoteze.

Bani ungurești în România. Un copilăș dintr-o comună a județului Golj a găsit sub niște bolovani de piatră o mică comoară de bani ungurești. Monetele sunt de diferite mărimi și poartă datele din anii 1620—1687. Cine știe cine îi va fi ascuns acolo, și din ce motiv?

Nenorocire. Un sodal, călătorind cu trenul dela Cichinda-mare la Mocrin (în Banat) s'a pus la fereastră ca se vadă ținutul și din nebagare de samă și-a atins cu mâna pălăria, care i-a căzut din cap. Bietul băiat a deschis iute ușa vagonului și a sărit și el din tren, ca să-și ridice pălăria, dar a căzut, și încă așa de rău, încât a trebuit să fie dus la spital în stare de tot desperată.

La fondul de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, din prilejul botezului fiului dlui Andrei Joandrea, numit Stefan Lazar, au dăruit nașa văduva Elisaveta Șuluțiu n. Radu, Iosif Marou junior, Andrei Joandrea, George Radu junior, econom, moașa Maria Imbăruș, Ioan Imbăruș, expeditorul „Foaii Pop.“ fie care câte 20 bani și Eugenia Imbăruș 14 bani. La același fond au mai dăruit Ioan Mafteiu (Brezoiu) 10 cor.; neconsolatul Ioan Mircea, paroh în Ighidșdorf, în amintirea neuitatei soții Sofia n. Renghea, 5 cor., și Vic. Tordășianu 10 bani.

Ce este deosebirea între un preparat real și unul nereal? Acela, că un preparat real, dacă devine cunoscut, rămâne în circulație; precând un preparat nefolositor, dispare tocmai așa cum apare. Crema Margit a lui Földes este, precum adevărate multe institute chimice, în toată privința nesticăcioasă, preparat curat, care menține frumusețea și vioiciunea feței până la adânci bătrânețe. E eschis, că o damă, după folosirea cremei Margit, să capete crețe, sau să-și peardă frumusețea feței. Timpul trece peste aceste dame, fără ca se lase urme. Se capătă în toate farmaciile și parfumeriile mai mari din lume, să se ceară necondiționat Crema Földes.

Cea mai mare putere naturală vindecătoare, cunoscută de toată lumea e electricitatea. Autorități medicale special recunosc electricitatea, ca singurul mijloc de vindecare folositor și sigur. Creerii și trupul omenesc compun bateria electrică, nervii conducerea electrică. — Simțământul prins de nervi compune mersul electric, prin urmare mișcarea organelor se bazează pe electricitate. Este fapt constat, că în cele mai multe cazuri de boală, electricitatea e metodu de vindecare. Se folosește deci electricitatea. „Electro-Vitalizer“ e cel mai ideal aparat electrit de vindecare, ceea ce se descrie amănunțit în cartea acum apărută: „Metoda electrică modernă de vindecare“. Acest tratat folositor se trimite gratis și franco în plic închis prin inst. „Electro-Vitalizer“ ord. med., Budapesta, Károly körut 2. Mezzanin 56.

Mire de 106 ani. În America s'a înscut acum de curând rabinul Volinski, originar din Rusia, care a împlinit anul 106-lea al etății și are 175 de copii, nepoți și strănepoți, toți în viață. Tineră sa soție e numai de 70 de ani, și a fost văduva celui mai bun amic al rabinului, decedat nu de mult.

Știri economice.

În ultimele sale ședințe, comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”, a luat următoarele hotărâri mai de căpetenie și a nume, în ședința din 6 Iunie c., comitetul la propunerea secretarului Vic. Tordășianu cu scop de a putea fi folositor obștei în toate treburile de interes general economic, a hotărât să apeleze la cele peste 30 bănci românești din comitat cu rugarea, ca acestea să acorde Reuniunii ajutoare de bani anuale permanente cu sume dela 50—100 cor. pentru stipendiarea unui tânăr doritor de a se califica pe terenul economic, care apoi să se angajeze de învățător ambulant economic pentru economii români din comitat, se ocupe cu timpul funcția de secretar al Reuniunii și eventual și alte posturi potrivite.

S'a luat cu plăcere la cunoștință faptul, că toți altoii dăruieți și plantați în primăvară în grădinile membrilor din Șuramare s'au prins și sunt foarte frumoși.

La recercarea dlui comite suprem biroul a recomandat drept comune în pozițiune de a-și înființa școale de repetițiune economice comunale: comuna Aciliu, Apoldul-inf., Avrig, Cacova, Fofeldea, Gurarului, Jina, Lanorâm, Ludoș, Pianul-sup., Răhau, Rășinari și Veștem.

Parohul Ioan Budoiu, în calitate de președinte al însoțirii de credit sâsești sistem Raiffeisen din Câmpuri-surdac (comitatul Hunedoarei) a achitat datoria pentru libelele și coalele cărților de contabilitate, cu cari Reuniunea a creditat-o, ceea ce s'a luat la cunoștință.

În ședința din 11 August c., comitetul la întreprinderea ministrului r. de agricultură a hotărât să țină în cursul iernei prelegeri economice în comuna Rășinari (3 prelegeri), la cari să asiste și locuitorii din Sadnu și Răusadului. Aici se va vorbi despre cultura fânătelor și a pășunilor de munte, despre prăsierea vitelor (vacii și oi de rassă aleasă) și despre valorizarea produselor; asemenea 3 prelegeri în Rodu, la care se concurgă și locuitorii din comuna Poiana, Jina și Tilișca. În Noerich 3 prelegeri anume: despre lucrarea rațională a pământului, tractarea gunoierului, și despre cultura plantelor corespunzătoare ținutului respectiv. În Sebeșul-sup. se vor ține prelegeri despre stupărit și pomărit. În Cărpeneș despre vierii și în comuna Șuramare despre prăsierea gâștelor. Ca prelegători sunt destinați, pentru stupărit membrul din comitet R. Simu, iar pentru celelalte rami membrul din comitet Aurel Cosciuc. Dela minister s'au cerut pentru aceste prelegeri sub titlul onorar prelegătorilor, spese de drum etc., 450 cor. Ținerea acestor prelegeri e condiționată de asemnarea sumei de sus.

Din public.*)

Mulțămită publică.

La 26 Maiu 1907 s'a ținut în biserică din Săcel sinod parohial extraordinar sub conducerea fostului protopresbiter al Săștei P. O. D. Dr. Ioan Stroeia asistând la acest sinod și P. O. D. asesor consistorial Nicolae Ivan. Cu acest prilej făcându-se cunoscut poporului, intențiunea a lor 2 frunțași ai comunei noastre, frații Grigorie și Ivan Danou de a oferi bisericii frumoasa sumă de 18,000 cor. în scopul reparării, eventual, zidirei unei nouă biserici, fiind biserica actuală necorespunzătoare față cu numărul credincioșilor, sinodul parohial cu mare bucurie a luat la cunoștință ofertul făcut și totodată a decis zidirea unei nouă biserici.

Această veste îmbucurătoare a însuflețit și pe credincioșii noștri aflători în America, și aceștia conșuși de dragostea și alipirea față de sânta biserică, la stăruința harnicului locuitor de aici Ioan G. Radu au întreprins o colecție între cunoscuții lor, dorind să contribuie și dănații la realizarea cât mai cu succes a frumosului scop de a să zidi biserica nouă.

Ceice au contribuit sunt următorii:

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Ioan G. Radu, George G. Radu, Ivan I. Radu, Vasile Prie și soția, George Velici, Nicolae Vicu, toți din Săcel, câte 5 dolari. George Irimină și Dumitru Macrea, ambii din Săcel, câte 4 dolari. Iacob Mutu, Ilie Drăgan P. și Ioan Jurca, toți din Săcel, câte 2 dolari. Vasile Muntean, Panca și Ioan Lascu, Vale, câte 1 dolar. Filip Zosim, Ticușu săsesc, Ioan Grusea, Hendorf, Savu Achim, Dupustorf, Nicolae Roman, Uibărești, Nicolae Apolzan, Ioan Trifan, ambii din Rusciori, Ieronim Caprița, Zeliștat, Alexandru Mușat, Sămbăta infer., Dumitru Filimon, Sămbăta super., George Buener, Zeliștat, Nicolae Cornea și George Cornea, ambii din Ileni, David Olariu și soția Maria Olariu din Racovița, Lascu Petrascu, Hurez, Roman Grămoiu, Vaida rece, Ioan Opiș, Ocna Sibiului, Ioan Andrei și soția, Timofteiu Coman și soția din Palosiu, Iosif Gergel, Torela, Ioan Masca, Achim Vale, Iacob Gabor, Pavel Cineran, Pavel Costea, toți din Slimnic, Ioan Gabor, Daia, câte 50 cenți. Ioan Muntean, Ocna Sibiului, 45 cenți. Isidor Drusa și soția, Chesler, Vasile Muntean, Ileni, câte 30 cenți. Nicolae Pop, Telechi Recea, Zaharie Cornea, Lazar Miclea, ambii din Ileni, Nicolae Bociu, Iacob N. Miloșan, ambii din Vaida Recea, Constantin Bolborea, Dombos, Ioan Maier și Eva Maier din Ațal, Ioan Iuhas, Hașag, Nicolae Suciu, Uioara, Ilie Costea și Ion Barbu, din Vidacutul român, Clement Cârje, Viștea infer., Trifan Nicolae, Uibărești, Ioan Tomaniu, Tântari, Achim Negoiu, Rusciori, George Mușat, Avram Stan, Ioan Măndrea, Dumitru Gălbineea, toți din Sămbăta infer., Ioan Scortia și soția, George Niculiciu, Ioan Pipoș, din Tântari, Simion Tătușea și Simion Hercioșea din Herseni, Aron Piso, Ileni, Ioan Pică, Nicolae Roșca, Ioan Roșca, Vichente Roșca și Samuil Roșca, din Răușori, Gerasim Bălan, Hărseni, Stefan Sărbu, Rotbav, Samuil Cornea și George Milea din Ileni, Ioan Roman, Grohot, George Gavrilă, Bulzești, Halmașian Ioan, Stefan Dănciulea și Șerban Zaharie din Ciacoșiu, Faur Ioan, Ignat Ioan, Avram Micleuș, Costariu Miron, Opiș Iosif, Adam Costariu, Dumitru Costariu, Meltes Solomon și Riscuța George din Riscuța, Vlad Ioan, Ciulești, Alecsandru Pică, Ioan Stroeia, Ioan Pică, Vasile Roșca și Teodosie Boeriu din Răușor, Ana Florea și Ilarion Brânzea din Hurez, Ierofteiu Barbu, Ileni, Mateiu Floria, Sămbăta infer., George Motoc și George Floria din Iași, Aurel Popa, Lunca, Moise Răcian și Dănilă Petrișor din Vaida recea, Andrei Han și Filip Lazea din Netotu, Dumitru Boeriu, Telechi recea, Iosif Jiga, George Cosma și Ioan Tuțurea din Becean, George Dalu, George Sucaci, Seucian Ioan și Sucaci George, din Luța, Hârbeiu Roman, Tomești, George Jiga, Hurez, Ioan Bărbat, Ucea-de-sus, Ioan Ceț, George Burlea și George Sas, din Hurez, Simion Stoia și Ilie Iosif, din Ocna-Sibiului, Vasile Totoian, Lazar Totoian, George Boțoc și Ioan Boțoc, din Păuca, George Meșter, Vasile Părau și George Cornea, din Ileni, George Burlea, Dumitru Opiș și Vasile Burlea, din Hurez, Nicolae Milea, Ileni, Balázs István, Mező Bont, Val. Sas, Hurez, N. N., Slimnic, Alexe Mușat, Sămbăta-inf., fiecare câte 25 cenți, I. Tonicina, Vaida-Recea, 20 cenți, Nicolae Bocian, Vaida-Recea, 10 cenți, George Moldovan, Dupustorf, Maria Marian, Covort, Vasile Ciolan, Tîntari, câte 10 cenți, George Ganea, Ștena, Beka Ioan, Covort, George Stoica, Șaroș, Ioan Nicide, Tîntari, câte 15 cenți, Nicolae Bungărzan, Rusciori 20 cenți, Roman Vasile, Grohot 5 cenți, Costarea Ioan 15 cenți și D. Micleuș 20 cenți, Costache Terentie, Goncia Avram, Dold, Avram, Riscuța Petru, V. Micleuș, câte 10 cenți, toți din Riscuța, Miclea Nichifor 20 cenți, Riscuța, George Florea, Sămbăta-superioară, Romul Boeriu, Vaida-Recea, Ioan Parasca, Dejiani, Nicolae Stroeia, Telechi-recea, Nicolae Sungociu și George Sungociu, Vaida-recea, Seucian Nechifor, Luța, Vasile Sas Hurez, Savu Ioan, Păuca, Ioan Milea, Ileni, câte 15 cenți, George Taflan, Mateiu Cosma, Ilarie Cosma, Petru Taflan, Avram Dan, din Becean, Dumitru Părau, Valeriu Milea, Longin Costea, Ileni, câte 20 cenți, Ioan Șaroșian 15 cenți, Păuca, Vancea Ioan, Vancea Gligor, Calușer George, din Mező-Soltelek, Toma George, Mező-Bont, Ioan Sas, Hurez, câte 10 cenți. Suma totală 88 dolari, adeocă 440 cor.

Pentru acest ajutor frumos, subsemnatul în numele parohienilor din Săcel mă simt plăcut îndemnat a aduce cele mai călduroase mulțămite marinimioșilor contribuentei, dorind ca această faptă să servească de pildă și altora, iar bunul Dumnezeu să le răsplătească din belșug jertfa adusă și să le ajute a se reîntoarce sănătoși și în pace la vetrele familiare.

Săcel, în 6 August 1908.

Aron Flucș
paroh gr. or.

Garanție pentru curățenie 30.000 coroane.

In bucătărie și în casă

se curăță tot ce în general se poate curăți și spăla, numai cu

Săpunul Hirsch alui Schicht

El este rezultatul unui studiu de zeci de ani bine îngrijit și conștiințos. El posedă o extraordinară putere de spălat și e curat și liber de orice alte mestecături stricăcioase, ceea ce se garantează. De aceea se poate folosi fără grije la orice scop de curățit, și acolo se poate folosi unde săpunul obicinuț abziece sau unde trebuie o deosebită grije.

(155) 4—8

Nr. 628/1908.

[264] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh, în parohia de clasa I Tresnea, protopresbiteratul Ungurașului devenită vacantă prin abdicarea alesului paroh Laurențiu Curea prin aceasta se descrie concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post, să-și înainteze cererile înscrise conform normelor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat, și cu prealabila încunoștințare a acestuia au a se prezenta în vre-o Duminică sau Sărbătoare în biserică pentru a cânta respective a celebra și a cuvânta.

Fizeș-Sănpetru 23 Aug. 5 Sept. 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al tractului Unguraș în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Pavel Roșca
protopresb.

Nr. 278—1908.

[265] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Hațegului se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Federi-Fizești post ambulant, salariu 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir și lemne de foc.

Grid, salariu 300 cor. din repartitie dela popor, iar pentru întregirea până la 600 cor. se va cere ajutor de stat, cuartir și lemne de foc.

Luncani, salariu 600 cor. din repartitie dela popor, cuartir și 4 stângini lemne de foc, din cari însă se va încălzi și sala de învățământ.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să înainteze cererile concursuale, provăzute cu documentele necesare subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Cei aleși vor avea să instrueze și elevii din școala de repetiție și să cânte în sf. biserică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Hațeg, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

N. M. 3325/1908.

[260] 2—2

Concurs.

La căpitănatul poliției orașene în Szászsebes e a să ocupa postul de Diurnist împreunat cu un diurn de 2 cor. 60 fil.

Reflectanții la acest post sunt datori a-și înainte rugărilor scrise cu mână proprie, provăzute cu timbru de 1 coroană, documentând cumcă posed limba germană și maghiară în vorbire și scriere iar cea română în vorbire, până în 15 Septemvrie a. c. la magistratul orașene.

Szászsebes, la 1 Septemvrie 1908.

Magistratul orașene.

Nr. 577/1908.

[256] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III Răstoșnea-Poleț se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român.”

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B. despre ajutorul dela stat.

Petenții vor așterne suplicile concursuale, instruite în sensul legilor în vigoare subscrisului în termenul deschis; iar concurenții, în vre-o Duminică ori sărbătoare, cu previa încunoștințare a oficiului protopresbiteral au a se prezenta la biserică din comuna Poleți pentru a cânta respective a oficia și cuvânta.

Murăș-Cueșd, 16 August, 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. Reghin, în conțelegere cu comitetul parohial.

Galacteon Șagău
protopresb.

Nr. 219/1908.

[247] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna biserică de clasa III Vidra de Jos, protopresbiteratul Câmpenilor, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Venitele sunt cele arătate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești din partea statului.

Doritorii a ocupa acest post se trimită rugărilor lor concursuale cu documentele recerute în termenul cuvenit la subsemnatul oficiu și să se prezenteze înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Câmpeni, 4 August 1908.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Câmpenilor.

Romul Furduiu
protopop.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător în comuna Mucundorf, tractul Căhalmului se descrie concurs cu termen de 10 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele sunt 300 cor. dela P. V. Consistor arhidiecezan, 300 cor. din cassa bisericii, cuartir în edificiul școalei și lemnele necesare de foc.

Cererile de concurs au să fie înaintate la oficiul protopresbiteral până inclusive 30 August v. 1908.

Quincenalele se vor computa după anii de serviciu începând cu ziua introducerii în oficiu.

Alesul va avea să cânte cu elevii în decursul sf. liturghii.

Mucundorf, 19 August v. 1908.

Ilarion Enciu
par. gr.-or.

[254] 3—3

AVIZ.

Subscrisa aduc la cunoștință On. public, că la mine se află en gross și en detail vinurile cele mai bune și curate de masă, unde se capătă și cost bun. atât amează cât și cină, pe lângă prețuri moderate în și afară de casă. (240) 3—10

Rog sprijinul On. public

Serviciu
prompt.

Sofia Steiner
Hecht gasse Nr. 44.

Var de vândut.

Cualitate foarte bună, quantum cât de mare și cu preț moderat la gara Aiud (Nagyenyed) dat pe vagon eventual trimis la gara cerută. A se adresa la

Vasile Hagea

(236) 4—4 în Muzsina u. p. Nagyenyed.

Se caută

o bună menageră

(vârsta între 25—30 ani) la un domn singur, care locuiește la moșia sa în România. Condițiuni favorabile; iar pentru deslușiri a-se adresa la administrația ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Str. Măcelarilor 45.

(258) 2—5

Nr. 526/1908 of. ppresb. [243] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școalele noastre confesionale în comunele mai jos numite din protopresbiteratul Cetății de piatră, se descrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

1. **Valeni**, salar 1000 cor., dela popor 440 cor., și dela stat ajutor 560 cor., cuartir, $\frac{1}{4}$ jugăr grădină și competență de lemne de încălzit.

2. **Vima mare**, salar 1000 cor., dela popor 140 cor., și din ajutor de stat 860 cor., cuartir, grădină și 2 orgii lemne de încălzit.

3. **Vima mică**, salar 1000 cor., dela popor 200 cor. și din ajutor de stat 800 cor., cuartir și grădină.

Învățătorii aleși în aceste comune sunt îndatorați a instrui pe elevi în cântările bisericesti a-i conduce în toate Duminecile și sărbătorile la biserică și a cânta cu ei în cor responsurile dela sfta liturgie. Învățătorii vor conduce și lucrările din grădina de pomărit a școalei, instruiind pe elevi în cultivarea pomilor.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, vor înainta subscrisului oficiu petițiile concursuale instruite conform legilor în vigoare (estras de botez, testimoniu școlar, absolutoriu pedagogic și diploma de învățător) în termenul indicat, iar spre a face cunoștință cu poporul se vor prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta.

Lăpuș unguresc, 4 August 1908.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Cetății de piatră în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Vasile Duma
protopop.

Concurs.

Pentru ocuparea a două posturi de învățători la școala confesională gr.-or. română din **Saliste**, protopresbiteratul Sălăteii, se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu cele două posturi de învățători sunt:

Salar fundamental 1000 cor. Relut de cuartir pentru căsătorii 300 cor., pentru cei necăsătorii 100 cor. Relut de grădină 20 cor. și cuincenalele legale asigurate conform legii.

Dela concurenți să cere să aibă calificarea recerută. Cei cu calificatiune superioară ori cu calificatiune speciale (d. e. pentru școala de meserii curs economic, curs de desen), ori cu cunoștințe mai largi limbistice vor fi preferați.

Învățătorii sunt datori a duce copii Duminecă ori sărbătoare la biserică și a prevedea cu ei cântările liturgice.

Aleșii sunt datori a instrui și în școala de repetițiune.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi își vor înainta concursul în termenul deschis, provăzute cu documentele recerute (atestat de botez, atestat de gimnaziu, absolutor pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu și speciale) la subsemnatul oficiu protopresbiterat, având a se prezenta totodată și în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a să face cunoștință alegătorilor.

Din ședința comitetului parohial al bisericiei române gr.-or. din Saliste ținută în 10 August 1908.

Dr. Comșa   **Constantin Criștin**
prez.   not. com.
Văvut.   **Dr. Ioan Stroeia**
(251) 3—3   protopresb.

Nr. 764—1908 prot. [259] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala populară gr.-or. română din **Marpo**, protopresbiteratul Agnita, se descrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Salar anual de 600 cor. solvibil în rate lunare anticipative, anume: 400 coroane dela stat, iar 200 cor. din repartitie și din casa bisericeii.

b) Cuartir în natură sau relut de 20 cor.

c) Grădina prescrisă.

Alesul învățător va avea să țină în Dumineci și sărbători — afară de vacanțele cele mari de vară — o strună alături cu cantorul, să instruiască și să cânte cu tinerimea școlară și cu cea adultă cântările liturgice în biserică, pentru care serviciu primește o deosebită remunerație anuală de 20 cor.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă cererile instruite cu documentele prescise (atestat de botez și despre studiile pregătitoare, absolutoriul pedagogic, diploma și eventuale atestate de serviciu) subsemnatului oficiu și să se prezenteze în vreo Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 18 August 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or al Agnitei.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 766/1908 prot. [253] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din **Criș**, protopresb. tractului Sighișoara, se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele pentru acest post sunt: 600 coroane, salar din casa bisericească computate fiind lemnele necesare de foc cu 40 cor., caurtir liber în edificiul școalei.

Cu 1 Iulie 1910 salariul să va întregi conform art. de lege XXVII/1907 la 1000 cor. solvibil din casa bisericeii.

Cuincenalele să compută începând dela definitivare numai după cinci ani de serviciu neinterupt la această școală!

Reflecții la acest post să poseadă cunoștința limbei maghiare în sensul articolului de lege suscitată, să documenteze pe lângă celelalte receriri legale, că au absolvat cu bun succes patru clase gimnaziale.

Alesul e dator a prevedea învățământul în școala cu elevii dela 6—12 și cu cei dela 13—15 ani, a instrui pe elevii de toate zilele și pe cei de repetițiune cât și pe tinerimea adultă în cântările bisericesti și a le conduce în Dumineci și sărbători. Va conduce și grădina de pomărit.

Concurenții au a-și așterne petițiunile instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis oficiului protopresbiterat, cu îndatorirea a să prezenta înaintea alegere poporului în biserică spre a și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Sighișoara, 14 August 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Ad Nr. 1092/908. [255] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școalele confesionale rom. gr.-or. din comunele **Agribicin**, **Bica rom.**, **Nadișul rom.** și **Rogojel**, aparținătoare tractului protopresbiterat rom. gr. or. al Clujului, prin aceasta se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu fiecare post sunt: 600 cor. salariu din repartitie dela popor, cuartir liber în edificiul școalei cu grădina de legumi și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și așterne suplicile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subscrisului până la termenul sus indicat și a-se prezenta înaintea poporului la biserică în vreo Duminecă sau sărbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cant, fiind îndatorat alesul învățătoriu a conduce corul cu școlarii.

Cluj, 16 August 1908.

Oficiul protopresbiterat rom. gr. or. în conțelegere cu comitetele parohiale.

Taliu Roșescu
protopresb.

Făina lactată
NESTLÉ

Este dovedită după o lungă experiență cafoarte bună pentru copii **sănătoși și bolnavi** cât și pentru bolnavii de stomac. Impedică și înlătură **vărsăturile, diareea, catarul intestinelor** — Broșura „**Ingrijirea Copiilor**” se poate avea gratuit de la **NESTLÉ, Viena I. Biberstrasse 11.**

(214) 4—10

APĂ MINERALĂ PHOENIX
DIN BUZIĂȘ

Arată un rezultat frapant la suferințe de rărunchi și beșică.

Plăcută, puțin acrie, bogată în acid carbonic, lipsită de fier.

Ca apă de masă extraordinar de recreatoare.

Vindecă, improspetează.

Recomandată de medici.

Folosită la cură a dovedit efecte excelente la morburii de rărunchi și beșică, la catar cronic de rărunchi, peatră, precum și la catarale ale secrețiunii. — **Prospecte trimite la cerere administrația**

Direcțiunei băilor lui CARL ALBRECHT în Buziasfürdő.

(286) 81—100

Nr. 708/908. [248] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan temporal pe lângă neputincioșul paroh Ioan Pop, din **Beșin**, tractul Mercurei, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” conform înaltei rezoluțiuni consistoriale dto 8 Iuliu 1908 Nr. 7043 B.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale, iar urmând paroh, venitele fasonate în coala B. dinpreună cu întregirea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a așterne cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu, având voie, după prealabila în cunoștință a protopopului, a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta respective a celebra și predica.

Mercurea, 11 August 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or
Avr. S. Păcurariu
protopresb.

Nr. 365/1908. [252] 2—3

Concurs.

Pe baza ordinului ven. Consistor din 10 Iunie a. c. Nr. 6650 Bis., pentru întregirea parohiei de clasa II **Cărpiniș**, în tractul protopresbiterat Abrud, se descrie nou concurs cu termenul de 30 zile, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și subștearnă cererile de concurs, instruite conform normelor din vigoare, în termenul arătat, la subsemnatul oficiu protopresbiterat, și cu prealabila în cunoștință a acestuia, se vor prezenta înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Abrud, 1 Iulie 1908.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popovici
protopresbiter.

Decorat cu medalia de argint la expoziția Română din 1906.

Onorat Cler român!

Am onoare a aduce la cunoștință mult onoratului Cler român, că la recercarea mai multor preoți, cari doresc din inimă sprijinirea meseriașilor români și a industriei române, mi-am provăzut, subscrisul, depositul meu cu tot felul de

Pălării preoțești

pe cari, la comandă, le trimit ori-și unde pe lângă prețurile cele mai convenabile. În deosebi recomand **dragălașul model nou de pălării de mătase** (păroase), „Model Dr. Cristea”.

Este foarte plăcut, elegant și frumos și de sigur va satisface gustului fiecărui preot. Cred, că dnii Preoți, cari până acum au cumpărat dela mine pălării, au fost mulțumiți, atât cu prețurile, cât și cu calitățile de pălării. Prețul la pălăriile de mătase (păroase) este de **9 cor. 40 fl.** Pălării linse **7 cor.** Toate calități fine. Cutia și porto **1 cor. 20 fl.**

În speranță, că Onor. Cler român va da sprijinul cuvenit unicului pălărier român, semnez

(250) 2—3

A. MEȘOTĂ, pălărier

Brașov (Brassó) strada orfanilor 3.

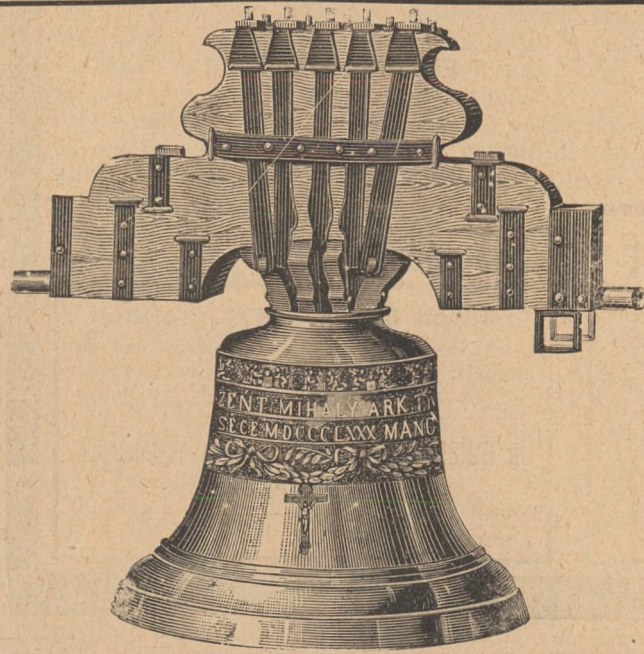
Prima și cea mai veche întreprindere pentru vărsare de
campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vărsat clopote și scaune de clopote din fer bătut.

Iniințată la anul 1822.

Sighișoara, piața de sus nr. 47.

O firmă ce există dela anul 1822 și se bucură de bun renume, se recomandă tuturor comunelor bisericesti a lifera și repara clopote de toată mărimea cu coroană de stejar ori de fer legat, cum și clopote cu sunet armonios. Face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează și în depărtare. Clopote mai mici se află gata în tot timpul. Solvirea se va primi și în rate.

(7) 10—11

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare:

Adam I., Constanța pitorească . . . 2—
Brediceanu, Doine și cântece caet
I/II . . . . . 4—
Brediceanu, Jocuri caet I/III . . . 4—
Sandu Aldea, Pescar de Islanda . . 1:50
„ „ Sfaturile unui plugar luminat I. . . . . —50
Vlahuță, Din trecutl nostru . . . 3:50
Cărțile pentru școalele populare după catalog separat.

Săpun de lapte de lilie Steckenpferd.

Cel mai bun săpun pentru piele.

[69] 26-40

Pentru Dame

indispensabil!

Cel mai bun mijloc de înfrumșetare

Crema-MARGIT^a lui Földes

delătură deja după vre-o câteva zile pistruele, petele de pe față, sgrăbunțele și alte necurătenii de piele. Netezește încrețiturile feței, față o înalbește, înprospătează și întinereste.

Prețul unei doze mici 1 cor., iar al unei doze mari 2 cor.
ARTICLU SPECIAL DE TOILETĂ: Pudră-Margit 1.20 cor.
Săpun-Margit 70 bani. Pastă de dinți Margit 1 coroană.
Apă pentru față Margit 1 coroană. [200] 5-5

Se expedează prin ramburs sau la trimiterea anticipativă a banilor lor de fabricantul: **CLEMENS v. FOLDES**

farmacist în ARAD.

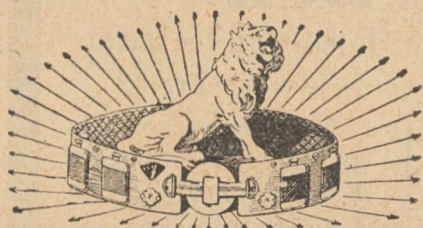
Se capătă în toate farmaciile.

Neîntrecută
și cu
efect miraculos

Perfita-va
de
imitațiuni!

Este în general cunoscut, că

ELECTRICITATEA

folosită în forma și puterea adevărată este în prezent cel mai sigur factor vindecător, în special în cazuri de nervozitate, neurastenii, reumatism, dureri de spate și cap, dureri de stomach și intestine, slăbiciune de inimă, paralizare etc. și tot felul de slăbiciuni.

Aceste două favoruri sunt împreunate în cel mai genial chip în **ELECTRO-VITALIZER**-ul nostru.

De simțiți dar, că vă e sănătatea atinsă, că vă dispar puterile, nu întârziți a vă adresa cu

toată încrederea institutului nostru condus de medici și dacă trimiteți cuponul acesta, primiți în plic închis gratis și franco, opul nostru bogat ilustrat, despre: **Tratamentul electro-terapiei-moderne**.

(262) 2-4

Institutul Electro-Vitalizer ord. de medici, Budapesta, Károly körút 2. Mezzanin 56.

Dr. Gavril Herczeg din Kará sond, serie:

Folosirea de 6 luni a aparatului Elektro-Vitalizer, mi-a scăpat pe soa ră mea de următoarele suferințe: nervozitate, dureri de cap, bătăi de inimă, oboseală, lipsă de apetit și de simțirile de spaimă; pentru ceace prea st. Dr. Doctor vă sunt dator cu cea mai mare recunoștință. Aparatul îl voi recomanda cu cea mai mare căldură. Vă dau voie a da această epistolă publicității, căci conținutul ei corăspunde pe deplin adevărului.

Coupon pentru carte gratuită.

Cătră Institutul Electro-Vitalizer ord. de medici, Budapesta. Károly körút 2. Mezzanin 56. Vă rog trimiteți mi opul: pentru downi, pentru dame.

Un tratament asupra electro-terapiei-moderne, gratis și franco în plic închis.

Numele: _____

Adresa: _____

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRASCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 34.

pentru că el le croiește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [25] 25-52

Subscrisul absolvând cursul de croit la școala de stat din Sibiu, aduc la cunoștința On. Public român că cu începere dela 1 August st. n. a. c. mi-am deschis

Atelier de pantofărie

Strada Rosenanger Nr. 21,

în care se confecționează tot felul de ghete pentru dame, domni și copii.

Rugând On. Public pentru binevoitorul sprigin, promit că voi servi întotdeauna cu marfă bună și lucru solid.

Cu stimă:

Laurențiu Nemeș,
măiestru pantofar.

(245) 2-5

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nou, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (150) 12-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

M. BOHN & COMPAGNONI

KIKINDA MARE și ZOMBOLYA.

Cel mai vechiu, mai mare și mai bun etablisment din monarhia Austro-Ungară e

FABRICA DE ȚIGLE a lui BOHN

în KIKINDA MARE și ZOMBOLYA.

Infinitată în 1864. — Referințele cele mai favorabile. — Infinitată în 1864.

Producțiune anuală de 50 milioane

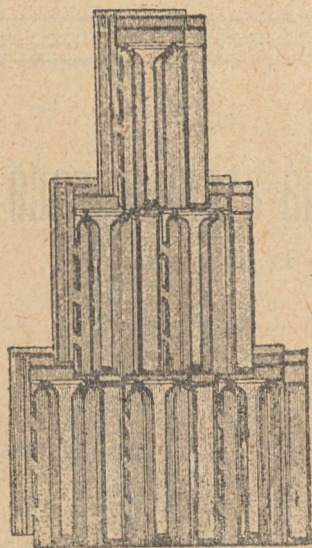
a țiglelor sigure de coperiș ale lui Bohn, pat. c. și r.

IN OXID DE FER SAU NATURAL SAU LA DORINȚĂ VĂPSITE CU THEER.

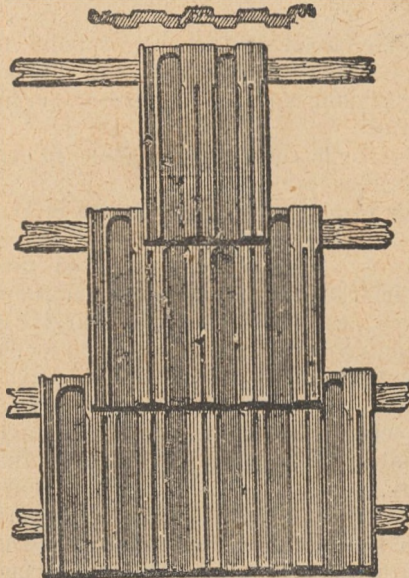
PRODUCE: Țiglele sigure de coperiș patentate ale lui Bohn. Coperiș ieftin și frumos.

(203) 7-10

Cataloge ilustrate și mustre, gratis și franco.

Fabric. de Nagyikinda.
Țigle de siguranță pentru acoperiș, patentate, sistem Bohn, Nr. 272.

Fabricat de Zsombolya
Țigle de siguranță pentru acoperiș patentate Nr. 253.